

د خلیفه المسلمین

شروط

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله القوي المتين، والصلاة والسلام على من بعث بالسيف رحمة للعالمين

اما بعد:

د اسلامي دولت خليفه يا امام هغه رئيس اعلى ته ويل کېږي چې په هغه کې هغه شرطونه چې اسلامي شريعت بيان کړي دي بايد موجود وي، د دې لپاره چې د دغه لوی امانت د پورته کولو جوگه شي چې دغه شرطونه بعضې په هر ولايت کې شرط دي لوی وي او که وړوکی او بعضې هغه دي چې په امامت عظمی پورې ځانگړي دي، او دغه شرطونه په لاندې ډول دي:

1- شرط: **الإسلام**: چې دا شرط په هر ولايت کې وړوکی وي او که لوی واجب دی چې ډېر دلائل يې دي:

دليل: الله تعالى فرمايې: «وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا». النساء ۱۴۱.

۲- شرط: **البلوغ**: دا شرط هم په هر اسلامي ولايت کې لازم دی چې په دې اجماع ثابت ده:

امام ابن حزم رحمه الله وايي: وجميع أهل القبلة ليس منهم أحد يجيز إمامة امرأة ولا إمامة صبي إلا الرافضة فإنها تجيز إمامة الصغير. اهـ الفصل في الملل والنحل ج 4 ص 110.

ټول اهل قبله کې داسې څوک نشته چې جائز بولي د بنځې او يا د ماشوم امامت مگر روافض (شيعه گان) چې هغوی د ماشوم امامت جائز گڼي.

۳- شرط: **العقل**: دا هم د بديهي شروطو څخه دی او امامت د بې عقل او ليوني نه منعقد کېږي، ځکه عقل د تدبير اله ده کله چې عقل نه وي نو تدبير ختم شو. بل دا چې بې عقل بل ته محتاج دی، چې د هغه سره په امورو کې مرسته وکړي، نو د نورو مسلمانانو امور به هغه ته څرنگه وسپارل شي.

۴- شرط: **الحرية**: دا هم اړين شرط دی چې امام به مملوک او غلام نه وي بلکې حر او ازاد به وي، ځکه مملوک ته د تصرف حق نشته، مگر په اذن يا اجازه د خپل سيد يا بادر نو د هغه په ځان ولايت نه وي نو څرنگه به يې ولايت په بل سم شي.

امام ابن بطال رحمه الله په دې اجماع نقل کړې ده وايي: وأجمعت الأمة على أن الإمامة لا تكون في العبيد. اهـ فتح الباري ج 13 ص 122.

لنډيز دا چې امام يا خليفه به حر او ازاد وي، نه به حقيقي غلام وي او نه به حکمي، چې واک يې د بل په لاس کې وي.

۵- شرط: **الذكورية**: چې امام به نارينه وي، چې په دې کې هم اختلاف نشته او په دې باندې امام ابن حزم اجماع نقل کړې ده. أضواء البيان ج 1 ص 55 ومراتب الإجماع 125.

او په صحيح البخاري کې حديث د ابو بكرة رضي الله عنه دى رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلې دي: «لَنْ يُفْلِحَ قَوْمٌ وَلَوْ أُمَرَهُمْ امْرَأَةٌ». صحيح البخاري.

هېڅکله به الله تعالى هغه قوم کامياب نه کړي چې خپل کار (امامت) بنځې ته وسپاري.

۶- شرط: **العلم**: د امام یا خلیفه بل شرط دادی چې دا به عالم وي. دومره علم به لري، چې تدبیر د امورو به کولای شي په امامت کې او دې شرط ته الله تعالی د طالوت په کیسه کې هم اشاره کړې ده چې کله هغوی پر طالوت نیوکه وکړه، چې طالوت سره دولت نشته، نو الله تعالی وفرمایل: «إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ»..سورة البقرة

یقینا الله غوره کړی دی طالوت پر تاسې، په پراخۍ د علم او جسم سره.

البته جمهور علماء وایې چې علم به یې د اجتهاد درجې ته رسېدلی وي لکه چې امام شاطبي رحمه الله د امام اعظم په شروطو کې دا ذکر کړي دي هغه وایې: **إِنَّ الْعُلَمَاءَ نَقَلُوا الْإِتِّفَاقَ عَلَى أَنَّ الْإِمَامَةَ الْكُبْرَى لَا تَنْعَقِدُ إِلَّا لِمَنْ نَالَ رَتَبَةَ الاجْتِهَادِ وَالْفَتْوَى فِي عُلُومِ الشَّرْعِ**. الإعتصام ج2 ص126.

علماء اتفاق په دې نقل کړی دی چې لوی امامت (خلافت) نه منعقد کېږي، مگر د هغه چا چې د اجتهاد او د شرعي علومو د فتوی رتبې ته رسېدلی وي.

۷- شرط: **العدالة**: عدالت د ښو اخلاقو مجموعه ده چې د تقوی، ورع، صدق، امانت څخه عبارت دی او د ادابو رعایت او مراعات د هغه څه چې شریعت د هغه التزام وېلی دی. نو بناء پر دې د فاسق ولایت جائز نه دی.

امام قاضي عیاض رحمه الله وایې: **وَلَا تَنْعَقِدُ لِفَاسِقٍ إِبْتِدَاءً**. شرح النووي علی مسلم ج12 ص229.

د فاسق امامت د ابتداء څخه منعقد نه دی.

امام قرطبي رحمه الله وایې: **وَلَا خِلَافَ بَيْنَ الْأَمَّةِ فِي أَنَّهُ لَا يَجُوزُ أَنْ تَعْقُدَ الْخِلَافَةَ لِفَاسِقٍ**. الجامع لأحكام القرآن ج1 ص270 والسياسة الشرعية لابن تيمية رحمه الله ص21.

یعنې امت په دې متفق دی چې د فاسق امامت نه منعقد کېږي.

۸- شرط: **الكفاءة النفسية**: دا هغه شرط دی چې خلیفه به شجاع او جرات مند وي په تنفیذ او تطبیق د حدودو، په سیاست به پوه، د دښمن په جهاد په اقامت د احکامو، او په تدبیر د مصالحو به مهارت لري، په دې شرط د ابو ذر غفاري رضي الله عنه حدیث دلالت کوي چې هغه ته رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل: «يَا أَبَا ذَرٍّ إِنَّكَ ضَعِيفٌ وَإِنَّهَا أَمَانَةٌ فَهِيَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ خِزْيٌ وَنَدَامَةٌ» - وفي رواية - «وَلَا تَأْمُرَنَّ عَلَى اثْنَيْنِ».. مسلم 1825 وأحمد ج5 ص173.

ای ابو ذر! ته یو کمزوری سړی یې، دا خلافت یو امانت دی او دا په ورځ د قیامت شرمنده ګي او پښېمانتیا ده (که حق یې اداء نه کړې یا په کې ظلم وکړې). او په بل روایت کې دي چې: په دوه کسانو باندې امارت مه کوه.

۹- شرط: **الكفاءة الجسمية**: د دې شرط مقصد دا دی چې خلیفه به سلیم الاعضاء وي، روند به نه وي، ګونګ به نه وي، کوڼ به نه وي. چې دا ټول بیا په رایه کې اغیز کوي، ځکه فقدان د لاسونو او پښو بیا په سرعت د حرکت کې اغیز کوي، چې دې شرط ته قرآن مجید هم د طالوت په قصه کې اشاره کړې ده. «إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ»..سورة البقرة

یقینا الله غوره کړي دی طالوت پر تاسې په پراخۍ د علم او جسم سره.

د زیاتو مالوماتو لپاره وګورئ: أحكام السلطانية لما وردی ص19 مآثر الإمامة ج1 ص34 ومقدمة ابن خلدون ص193.

10- شرط: **عدم الحرص عليها**: چې د خلافت حرص به نه کوي.

رسول الله صلى الله عليه وسلم دغه حرص بي له شرعي مصلحته يو شرعي تهمت گرځولی.

۱- عبد الرحمن بن سمرة رضي الله عنه وايي: «مات رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل: **يَا عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ سَمُرَةَ لَا تَسْأَلِ الْإِمَارَةَ، فَإِنْ أُعْطِيَتْهَا عَنْ مَسْأَلَةٍ وَكُنْتَ إِلَيْهَا، وَإِنْ أُعْطِيَتْهَا عَنْ غَيْرِ مَسْأَلَةٍ أُعِنْتَ عَلَيْهَا**». متفق عليه. مسلم 1652.

ای عبد الرحمن بن سمرة د امارت سوال مه کوه، که تاته د سوال له کبله درکړی شي، نو هغې ته وسپارل شوې او که بې له سوال څخه درکړی شو نو مرسته به درسره وکړی شي پر هغې باندې.

۲- ابو موسى الاشعري رضي الله عنه وايي: **دَخَلْتُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا وَرَجُلَانِ مِنْ قَوْمِي، فَقَالَ أَحَدُ الرَّجُلَيْنِ: أَمَرْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَقَالَ الْآخَرُ مِثْلَهُ، فَقَالَ: ((إِنَّا لَا نُؤَلِّي هَذَا مِنْ سَالِهِ، وَلَا مِنْ حَرَصٍ عَلَيْهِ))**. متفق عليه. مسلم 1733.

زه او دوه سړي زما د قوم څخه پر رسول الله صلى الله عليه وسلم داخل شو له دوی نه يو سړي رسول الله صلى الله عليه وسلم ته وويل: ما امير مقرر کړه او بل هم داسې وويل. نو رسول الله صلى الله عليه وسلم وويل: يقينا مونږ دا ولايت هغه چاته نه ورکوو، چې غوښتنه يې کوي او نه هغه چاته چې په دې حريص وي.

۳- سفيان ثوري رحمه الله وايي: **(إِذَا رَأَيْتَ الرَّجُلَ يَحْرَصُ عَلَى أَنْ يُؤَمَّرَ فَأُخِّرْهُ)**. اه شرح السنة ج 10 ص 58.

کله چې تايو سړی وليد چې حرص يې کولو په دې چې امير مقرر کړای شي نو هغه وروسته کړه.

البته که يو شخص د يو معتبر شرعي مصلحت له امله چې د دغه امارت اهل هم وي او والي مړ شي او بل څوک نه وي او ددې وېره وه، چې نشتوالی د والي د فتنې او ضياع سبب گرځي نو ځان مخکې کولی شي نه د حرص په اساس لکه چې يوسف عليه السلام ويلي و: **عَلَى خَزَائِنِ الْأَرْضِ إِنِّي حَفِيظٌ عَلَيْكُمْ**». سورة يوسف

ای بادشاه! ما د زمکې پر خزانو مقرر کړه ځکه چې زه ښه ساتونکی او پر دې کار ښه پوه يم.

يا لکه سليمان عليه السلام چې ويلي و: **«رَبِّ اغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِّنْ بَعْدِي»**. سورة ص

ای زما رب! ما ته داسې بادشاهي راکړې چې زما څخه وروسته د چاسره نه ښاييږي.

۱۱- شرط: **القرشية**: قريشيت د اهل السنة والجماعة په نزد اساسي شرط دی په امامت کې چې په دې ډېر نصوص دلالت کوي او په دې شرط د صحابه کرامو او تابعينو او د مسلمانانو د جمهورو علماؤ اجماع ده. او د دې شرط مخالفت صرف اهل البدع او خوارج او بعضې معتزله کوي.

قريش څوک دي؟ النضر بن کنانة بن خزيمه بن مدرکه بن الياس بن مضر.

امام ابن هشام وايي: **النضر قريش فمن كان من ولده فهو قرشي ومن لم يكن من ولده فليس بقرشي**. سيرة ابن هشام ج 1 ص 93.

نضر قريش دي، چې څوک د دوی اولاد وي هغه به قريشي وي او څوک چې ددوی اولاد نه وي هغه به قريشي نه وي.

د دې شرط دلائل:

د مسلمانانو جمهور علماء په دې شرط متفق دي او دا د څلورو مذاهبو مسلک هم دی.

۱- امام احمد رحمه الله وايي: **الخلافة في قریش ما بقي اثنان ليس لأحد من الناس أن ينازعهم فيها ولا يخرج عليهم ولا نقر لغيرهم بها إلى قيام الساعة**. طبقات الحنابلة ج 1 ص 26 لأبي يعلى مسائل حرب ج 3 ص 980.

خلافت به په قریشو کې وي تر څو چې د دوی څخه دوه کسان پاتې وي او هېڅ یو شخص ته د خلکو دا حق نشته چې د دوی سره په دې کار کې جگړه وکړي او نه په دوی خروج وکړي او نه مونږ د قریشو نه بغير د بل چا د خلافت اقرار کوو تر قیامته پورې.

۲- امام شافعي رحمه الله هم دا خبره په خپل کتاب (الام) کې لیکلې ده. وموره الأم ج 1 ص 43.

3- امام زرکان د امام ابو حنیفه رحمه الله څخه هم د دې شرط روایت کړی دی. ومورئ أصول الدين ص 275 والإمامة العظمى ۲۶۹.

۴- امام مالک رحمه الله وايي: **ولا يكون الإمام إلا قرشياً وغيره لا حكم له إلا أن يدعو إلى الإمام القرشي**. اهـ أحكام القرآن لابن العربي ج 4 ص 1721.

نه به وي امام مگر قریشي او د غير قریشي لپاره هېڅ حکم د خليفه کېدلو نشته، مگر که قریشي امام يې دعوت کړي.

۱- **دلیل:** امام بخاري رحمه الله د معاويه رضي الله عنه څخه نقل کوي او امام بخاري باب اينېې دی وايي: (باب الامراء من قریش). امراء به د قریشو څخه وي.

معاويه رضي الله عنه وايي: ما د رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه اوریدلي دي وايي: **«إِنَّ هَذَا الْأَمْرَ فِي قُرَيْشٍ، لَا يُعَادِيهِمْ أَحَدٌ إِلَّا كَبَهُ اللَّهُ فِي النَّارِ عَلَى وَجْهِهِ، مَا أَقَامُوا الدِّينَ»**. رواه البخاري في كتاب الأحكام، باب الأمراء من قریش ج 13 ص 114 من الفتح.

یقینا دا کار (خلافت) به په قریشو کې وي، هېڅوک به دوی سره زیاتې نه کوي (په خلافت کولو) مگر دا چې الله تعالی به یې پر مخ په اور کې وغورځوي تر څو چې دغه قریشو دین قائم کړي وي.

۲- **دلیل:** عبدالله بن عمر رضي الله عنه وايي رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمایلي دي: **«لَا يَزَالُ هَذَا الْأَمْرُ فِي قُرَيْشٍ مَا بَقِيَ مِنْهُمْ اِثْنَانِ»**. متفق عليه.

همېشه به وي دا کار (خلافت) په قریشو کې تر څو چې د دوی څخه دوه کسان هم پاتې وي.

علامه ابن حجر رحمه الله وايي: **وليس المراد حقيقة العدد، وإنما المراد به انتفاء أن يكون الأمر في غير قریش**. فتح الباري ج 13 ص 117.

د دې څخه حقيقي عدد مراد نه دی، بلکې مراد ترې انتفاء د دې خبرې ده چې دا کار (خلافت) به په غير د قریشو کې نه وي.

۳- **دلیل:** ابو هريره رضي الله عنه وايي: رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمایلي دي: **«النَّاسُ تُبَعُّ لِقُرَيْشٍ فِي هَذَا الشَّأْنِ مُسْلِمُهُمْ تَبَعٌ لِمُسْلِمِهِمْ، وَكَافِرُهُمْ تَبَعٌ لِكَافِرِهِمْ»**. متفق عليه.

خلک (عام) به تابع د قریشو وي په دې باره کې، مسلمانان به د مسلمانانو قریشو تابع وي او کافر به یې د کافرو قریشو تابع وي.

۴- **دلیل:** په مسند د امام احمد رحمه الله کې راځي چې کله انصار د خليفه د اختيارولو لپاره په سقيفة د بني ساعدة کې راجمع شول، نو ابوبکر صديق رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه ورغلل، نو ابوبکر صديق رضي الله عنه هغه اياتونه او احاديث چې رسول الله صلى الله عليه

وسلم د انصارو باره کې ويلي و ذکر کړل بيا يې وويل: تاسو پوهېږئ چې رسول الله صلى الله عليه وسلم ويلي و چې که نور خلک ځان لپاره يوه وادي غوره کړي او انصار دځان لپاره بله وادي، نو زه به د انصارو سره ځم بيا يې سعد بن معاذ رضي الله عنه ته وويل چې انصارو خپل خليفه ټاکلی و. ولقد علمت يا سعد أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال وأنت قاعد: «قُرَيْشٌ وَلِأَهْ هَذَا الْأَمْرُ فَبَرُّ النَّاسِ تَبَعٌ لِبَرِّهِمْ وَفَاجِرُهُمْ تَبَعٌ لِفَاجِرِهِمْ». قال: فقال له سعد: صدقت، نحن الوزراء وأنتم الأمراء. مسند أحمد جـ 1 ص 199 ط الرسالة، رجاله ثقات رجال الشيخين وله شاهد عند البخاري 3495 ومسلم 1818 وصححه ابن حبان 6264 أنظر الصحيحة جـ 3 ص 146. او په تحقيق سره ته ښه پوهېږي اى سعد! يقينا رسول الله صلى الله عليه وسلم وويل او ته ناست وې چې: قریش د دې کار (خلافت) والیان دي، نو نېک خلک د دوی د نېکو خلکو تابعدار دي او بد خلک د دوی د بدو خلکو تابعدار دي.

استدلال: دا حدیث دلیل دی چې غیر قریشي به خلافت قریشي امام ته پرېږدي.

۵- **دلیل:** انس بن مالک رضي الله عنه وايي: رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي: «الْأُئِمَّةُ مِنْ قُرَيْشٍ إِنْ لَهُمْ عَلَيْكُمْ حَقًّا وَلَكُمْ عَلَيْهِمْ حَقًّا مِثْلَ ذَلِكَ مَا إِنْ اسْتَرْجِمُوا فَرَجِمُوا وَإِنْ عَاهَدُوا وَفَوْا وَإِنْ حَكَمُوا عَدَلُوا فَمَنْ لَمْ يَفْعَلْ ذَلِكَ مِنْهُمْ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ». صحيح رواه أحمد جـ 3 ص 183 وقال الهيثمي رجاله ثقات، مجمع الزوائد جـ 5 ص 195 وصححه أحمد شاكر في تحقيق المسند رقم 7640 وصححه الألباني في صحيح الجامع 2755 أنظر الروض النضير جـ 5 ص 18. امامان به د قريشو څخه وي، يقينا د دوی حق په تاسو شته او ستاسو حق په همدې توگه پر دوی شته، که چېرې تاسو د دوی څخه د رحم طلب وکړئ نو دوی رحم کوي، که وعده وکړي وفاء پرې کوي، که فيصلې کوي نو د عدل فيصلې کوي، چا چې د دوی څخه دا کار ونه کړ، نو په هغه د الله تعالی او ملائکو او د ټولو خلکو لعنت دی.

۶- **دلیل:** ابوبکر صدیق رضي الله عنه وايي: «وَلَنْ يُعْرِفَ هَذَا الْأَمْرُ إِلَّا لِهَذَا الْحَيِّ مِنْ قُرَيْشٍ». البخاري 6830.

او هېڅکله نه پېژندل کېږي دا کار (خلافت) مگر د دې قبيلې د قريشو لپاره.

فائده: حافظ ابن حجر رحمه الله حديث د «الأئمة من قریش» په يو جزء کې د څلوېښت صحابه کرامو څخه نقل کړی دی. الرد الشافي ص 11.

امام ابن حزم رحمه الله وايي: وهذه الرواية: «الأئمة من قریش»، جاءت مجيء التواتر رواها أنس بن مالك رضي الله عنه وعبدالله بن عمر بن الخطاب ومعاوية وروى جابر بن عبد الله وجابر بن سمرة وعبادة بن الصامت رضي الله عنهم معناها. الملل والنحل جـ 4 ص 89.

مذکوره حديث په متواتر شکل راغلی دی چې انس بن مالک، عبدالله بن عمر، معاوية، جابر بن عبدالله، جابر بن سمرة او عباده بن صامت رضي الله عنهم څخه نقل دی.

د خليفه په قریشيت اجماع

ډېرو علماؤ د خليفه په قریشيت باندې اجماع نقل کړې ده.

۱- امام نووي رحمه الله وايې: هذه الأحاديث وأشباهها دليل ظاهر على أن الخلافة مختصة بقريش، لا يجوز عقدها لأحد من غيرهم وعلى هذا انعقد الإجماع في زمن الصحابة والتابعين فمن بعدهم بالأحاديث الصحيحة. اهـ شرح النووي على صحيح مسلم جـ 12 صـ 200.

دا احاديث او يا د دې په شان نور ښکاره دليل دی چې خلافت د قريشو پورې خاص دی چې پرته د قريشو نه بل هېچا ته د هغې عقد جائز نه دی او په دې باندې د صحابه کرامو او تابعينو او وروسته د هغوی څخه د صحيح احاديثو په بنياد اجماع منعقد ده.

علامه قاضي عياض وايې: اشتراط كون الإمام قرشياً مذهب العلماء كافة وقد عدوها في مسائل الإجماع ولم ينقل عن أحد من السلف فيها خلاف وكذلك من بعدهم في جميع الأمصار – قال – ولا اعتداد بقول الخوارج ومن وافقهم من المعتزلة. اهـ نقله عنه النووي في شرح مسلم جـ 12 صـ 200 والمنأوى في فيض القدير جـ 3 صـ 189 وابن حجر في الفتح جـ 13 صـ 119.

د امام د قريشيت شرط کېدل د ټولو علماؤ مذهب دی. علماؤ دا د اجماع د مسائلو څخه شمېرلې ده چې په سلفو کې د هېچا څخه په دې کې خلاف نقل نه دی. په همدې توګه د هغوی نه وروسته په ټولو ښارونو کې بيا وايې: د خوارجو او د هغوی موافقينو معتزله و ته هېڅ اعتبار نشته، چې د قريشيت شرط نه مني.

۳- دا اجماع د امام د قريشيت امام الماوردي په الاحکام السلطانية ص ۶، امام الایجي په المواقف ص ۳۹۸، ابن خلدون په المقدمة ص ۱۹۴ او امام الغزالي په فضائح الباطنية ص ۱۸۰ کې نقل کړې ده.

علامه السيد رشيد رضا وايې: أما الإجماع على اشتراط القرشية فقد ثبت بالنقل والفعل، رواه ثقات المحدثين واستدل به المتكلمون وفقهاء مذاهب السنة كلهم، وجرى عليه العمل بتسليم الأنصار وإذعانهم لبني قريش، ثم إذعان السواد الأعظم من الأمة عدة قرون. اهـ الخلافة أو الإمامة العظمى لرشيد رضا ص 19.

هر چې اجماع په شرط کېدو د قريشيت ده، نو دا په نقل او فعل سره ثابته ده چې ثقه محدثينو روايت کړې ده او په دې سره استدلال نيولی دی متکلمينو او د اهل السنة د مذاهبو فقهاؤ ټولو او په دې باندې عمل شوي دی په غاړه اېښودلو د انصارو او تسليمېدلو بني قريشو ته، بيا غاړه اېښودل د لوی جماعت د امت څخه ډېرې زمانې پورې.

علامه الشهرستاني د خوارجو څخه بحث کوي وايې: وإنما خروجهم في الزمن الأول على أمرين: أحدهما: بدعتهم في الإمامة إذ جوزوا أن تكون تلك الإمامة في غير قريش. اهـ الملل والنحل للشهرستاني جـ 1 صـ 116.

د خوارجو راوتل په لومړي وخت کې په دوه کارونو سره و، يو د دوی بدعت په امامت کې چې دوی جواز ورکړو چې غير قريشي هم خليفه کېدای شي.

علامه سيوطي رحمه الله د خپل کتاب تاريخ الخلفاء په مقدمه کې وايې: ولم أورد أحدا من الخلفاء العبيديين لأن إمامتهم غير صحيحة لأمر منها: أنهم غير قرشيين. اهـ تاريخ الخلفاء جـ 1 صـ 9.

ما په دې کتاب د عبيديينو هېڅ ذکر و نه کړ، ځکه چې امامت يې صحيح نه دی او ځکه چې دوی جائز ګڼي امامت په غير د قريشو کې.

خلص: دغه احاديث او نصوص په دې دلالت کوي چې په يو امام کې به دغه يوولس ۱۱ شروط موجود وي او قریشيت په کې لازمي شرط دی، نو په کوم شخص کې چې دغه شروط وموندل شول نو هغه به خليفه المسلمين وي او که نه نو هغه به نه وي، اگر که ډېرو تنظيمونو ورسره بيعت کړی وي.

پای

د واقعي اسلامي خلافت د پراختيا په هيله

<https://Telegram.me/AnsarulKhilafat>

<https://Nidaulhaq.zohosites.com>

<https://Telegram.me/Nidaulhaq1>